

Az Országgyűlés
.../2010. (.....) OGY határozata
a pénzügyi tranzakciók nemzetközi adóztatásának megteremtéséről
(a spekulációs adóról)

Az Országgyűlés tekintettel arra, hogy

- a) a spekulatív célú nemzetközi tőke mozgások (ide értve a devizaárfolyam-ügyletek mellett a kötvény-, részvény-, és különböző származékos ügyleteket is) jelentős társadalmi károkat okoztak a 2008-ban mélypontját elérő globális pénzügyi válság során, és továbbra is jelentős kockázatot jelentenek a nemzetközi gazdasági és pénzügyi rendszer stabilitására;
- b) a 2008 februárja óta szabadon lebegő árfolyamrendszerben mozgó forint-árfolyam fékezetlen ingadozása indokolatlan nehézségeket okoz a devizahitellel rendelkező háztartások, valamint a külkereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások számára;
- c) a nemzetközi pénzügyi tranzakciók egy rendkívül alacsony (egytedes százalék alatti) kulccsal történő adózás alá vonása (az ún. Tobin-adó bevezetése) a reálgazdasági tevékenység érdemi korlátozása nélkül járulhat hozzá a gazdasági stabilitás megteremtéséhez és az árfolyam-ingadozás csökkentéséhez mellett a fenntartható költségvetési gazdálkodás megteremtéséhez;
- d) a spekulatív célú nemzetközi tőke mozgások adózás alá vonása az egyes országok számára jelentős versenyképességi hátrány felvállalása nélkül csak regionális vagy nemzetközi szinten teremthető meg;
- e) az Európai Parlament 2010. március 10-i Határozatában a G20 csúcstalálkozó tárgyalásain a tranzakciós adó uniós javaslatként történő felvállalását szorgalmazta; valamint arra, hogy az Európai Tanács 2009. december 11-i Következtetéseiben felkérte a Nemzetközi Valutaalapot (IMF) egy, a pénzügyi tranzakciókra vonatkozó globális adó kivetéséről szóló javaslat elkészítésére;

a következő határozatot hozza:

1. Felkéri a Nemzetgazdasági Minisztériumot a pénzügyi tranzakciók nemzetközi adóztatásáról szóló törvényjavaslat szakmapolitikai elkészítésére. A törvény elsődleges célja a Magyar Köztársaság szándékának kinyilvánítása, hogy amennyiben létrejön egy EU-szintű illetve globális egyezmény egy hasonló közteher bevezetéséről, úgy Magyarország azt a lehető legrövidebb időn belül adoptálja, illetve ratifikálja. Az Országgyűlés felkéri a Minisztériumot, hogy készítse el a törvény bevezetéséhez kapcsolódó költségvetési háttérszámításokat és gazdasági hatástanulmányt, valamint – a már elfogadott külföldi példákra is építve,– a törvényjavaslat normaszövegét. A hatástanulmány megvilágíthatja a kiugróan nagy volumenű rövid távú kereskedés és spekuláció, egyben a rá kivetett adó esetleges káros társadalmi hatásait. A törvényjavaslatban rendelkezni kell a bevételek tervezett felhasználásáról, előnyben részesítve a hazai és globális fenntartható gazdasági fejlődéshez hozzájáruló beruházásokat. A javaslat megalkotása során emellett előnyben kell részesíteni az olyan megoldásokat, melyek megakadályozzák, hogy az adóból származó költségeket az ügyletekben résztvevő felek illetve pénzügyi közvetítő intézmények a törvény által érintett tranzakcióban nem részes fogyasztókra hárítsák; illetve hogy adómenekítéssel vagy más módon elkerüljék az adófizetést.

2. Felkéri a Külügyminisztériumot, tekintse át a törvényjavaslat által érintett hatályos nemzetközi szerződéseket, ezek módosításának lehetséges menetrendjét, valamint hogy készítse el a pénzügyi tranzakciókra vonatkozó adó EU-tagországokra kiterjedő illetve globális bevezetéséhez vezető külpolitikai stratégiát, különös tekintettel arra az egyszeri lehetőségre, melyet Magyarország soron következő EU-elnöksége kínál a nemzetközi spekulációs adó bevezetésére.

3. Felhatalmazza a Kormány képviselőit a nemzetközi pénzügyi tranzakciók adózás alá vonásáról szóló nemzetközi egyeztetéseken a javaslat támogatására és a részletei kidolgozásában való részvételre.

4. Felkéri továbbá a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumot, a Magyar Tudományos Akadémiát, illetve az érintett politikai, kormányzati, társadalmi és gazdasági szervezeteket, hogy működjenek közre a törvényjavaslat elkészítésében.

5. A Nemzetgazdasági Minisztérium a javaslatot — a szükséges szakmai-társadalmi egyeztetések után — legkésőbb 2010. október 1-ig terjessze az Országgyűlés elé.

6. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.

Indokolás

a pénzügyi tranzakciók nemzetközi adóztatásának megteremtéséről (a spekulációs adóról) szóló országgyűlési határozati javaslatához

(1) A 2008-ban tetőző nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság egyik fő okai a pénzügyi tranzakciókban résztvevő feleket és a közöttük közvetítő pénzügyi intézményeket túlzott kockázatvállalásra készítő ún. perverz ösztönzők voltak. Ezek közül is kiemelkedik a nemzetközi pénzügyi tranzakciók gyakorlatilag korlátok nélküli lebonyolításának lehetősége, mely jelentős gazdasági és társadalmi károk kockázatát rejt magában. A „forró” tőke akadálytalan globális mozgatása kiszolgáltatott helyzetbe hozza az államokat a devizaárfolyamok vagy az elvárt állampapír hozamok időleges, de radikális megváltoztatásával, ahogy az történt a forint piacon 2003 óta többször is vagy a magyar államkötvények 2008. októberi sikertelen aukciója esetében. A sok esetben országon kívüli eredetű, Magyarországra csak pénzügyi piaci „fertőzéssel” begyűrűző válságok során nem azok viselik a kockázat terhét, akik azt – sokszor tudatosan, spekulatív ügyletekkel – előidéztek. Az ilyen spekulatív támadásokból adódó veszélyek ugyanakkor jelentős mértékben mérsékelhetőek, méghozzá a reálgazdaság finanszírozása, így például a szükséges működőtőkebevonás veszélyeztetése nélkül.

Jelen határozat a „szennyező fizet” elv szellemében a nemzetközi pénzügyi tranzakciók megadóztatására, az ún. Tobin-adó egy modern változatának bevezetésének előkészítésére kéri fel a Kormányt. A Tobin-adó gondolatának lényege, hogy a nemzetközi átutalásokra kivetett alacsony adóval megfékezhetőek a spekulációs mozgások úgy, hogy közben a működőtőke gyakorlatilag zavartalanul áramolhat. Az adó ugyanis – alacsony volta miatt – csak a spekulációra jellemző többszöri, sűrű átutalásokat sújtja jelentős mértékben. Ezáltal csillapítható lenne az instabilitás, melyet a napi hetvenmilliárd dollárról harminc év alatt kétbillióra ugrott nemzetközi devizaforgalom okoz. E kétbillió dollár több mint nyolcvan

százaléka semmilyen módon nem kapcsolódik a reálgazdasághoz, kereskedelmi ügyletekhez vagy befektetésekhez, adózás alá vonásuk így nem korlátozza a reálgazdasági aktivitást.

(2) Miközben a Tobin-adó eredeti formájában a devizaátváltással járó ügyletekre vonatkozott, a jelen javaslat ennek egy általánosabb, a nemzetközi pénzügyi tranzakciókra általában kivetett elvonás bevezetését szorgalmazza. Egy, a nemzetközi pénzügyi tranzakciókra kivetendő adó alapjaiban alakítaná át a nemzetközi piaci szereplők ösztönzőit, csökkentve a spekulatív ügyletek volumenét, ezáltal pedig csökkentve a deviza- vagy szuverénadósság válságok veszélyét. A közvetlen következmények mellett számos egyéb kedvező mellékhatásra is valószínűsíthető. A bankok újra az alapvető szolgáltatási funkciójukra koncentrálhatnak a spekulatív ügyletekben való részvétel helyett. A pénzügyi intézmények kisebb csődveszélye kisebb utólagos „bankmentési” költségeket valószínűsít. Az adó bevezetése pedig költségvetési bevételhez juttathatja a válság miatt hitelrefinanszírozási nehézségekkel küzdő országokat. E bevételt a hosszú távon is fenntartható gazdasági fejlődésbe való befektetésre célszerű felhasználni. Fontos ennek kapcsán megjegyezni, hogy az adó bevezetésével Magyarország nem veszít fiskális szuverenitásából, mivel jelenleg nincs hatályban hasonló elvonás, a Tobin-adó egyoldalú bevezetése pedig nem csak technikai nehézségekbe ütközne, de versenyképességi hátrányt is jelentene hazánk számára. Ebből is következik, hogy a Tobin-adó bevezetésének nélkülözhetetlen feltétele az adóparadicsomokkal szembeni még határozottabb fellépés.

(3) A Tobin-adó bevezetése számos kedvező politikai következménnyel is jár. Mélyíti és igazságosabbá teszi az európai integrációt, amennyiben magasabb fokú fiskális politikai együttműködést tesz szükségessé a tagállamok között, és kikényszeríti, hogy az integrációból fakadó pénzügyi kockázatoknak legalább egy részét annak előidézői vállalják. A pénzügyi tranzakciók adójának az Európai Unió túlmutató, általános nemzetközi bevezetése pedig demokratizálja és fenntarthatóvá teszi az eddig a pénzügyi illetve a produktív, reálgazdasági szektor jövedelmezősége közötti ollót tágra nyitó globalizációt. Soha vissza nem térő lehetősége van a magyar kormánynak, hogy a Tobin-adó bevezetését felvéve a januártól esedékes magyar EU-elnökség ügyei közé, a kérdés támogatója és szószólója legyen az EU-ban is az elnökségi félév során.

(4) A Tobin-adó egy általános és enyhe formáját a közgazdász szakma krémje és a legfrissebb mainstream kutatások is támogatják. Az adó mellett kiállt két Nobel-díjas közgazdász, Joseph

Stiglitz és Paul Krugman. A véleményformáló közgazdászok közül a New York-i Columbia egyetem tanára, Jeffrey Sachs szerint az adó bevezetésének feltételei mára már adottak. Darvas Zsolt, a brüsszeli Bruegel kutatóintézet magyar kutatója, valamint szerzőtársa, Jacob von Weizsäcker, 2010. februári tanulmányukban úgy vélekedtek, hogy a Tobin-adó bevezetése indokolt, amennyiben más alternatívák hiányában képes lehet korlátozni a társadalmilag nemkívánatos ügyletek számát. A neves makroökonomus, Michael Burda pedig egy európai szintű adó kivetését szorgalmazta az állampapírokra vonatkozó ügyletek esetében.

(5) A pénzügyi tranzakciók adózása emellett a politikai döntéshozók körében is egyre nagyobb támogatottságra talál. Korábban a kanadai szövetségi törvényhozás alsóháza, a francia Nemzetgyűlés és a belga parlament támogatásáról biztosította a Tobin-adót a nemzetközi konszenzus megteremtése esetére. A javaslat mellett 2010-ben kiállt Angela Merkel német kancellár és Gordon Brown korábbi brit kormányfő is, akárcsak Nicolas Sarkozy francia elnök és Werner Faymann osztrák kancellár. Az általuk hivatkozott becslések éves szinten 400 milliárd USA dolláros potenciális bevétellel kalkuláltak.

(6) Az Európai Unió valamennyi fontosabb érintett intézménye és ezek vezetői is a Tobin-adó legalább uniós szintű bevezetése mellett foglaltak állást. Az Európai Bizottság részéről 2010-ben José Manuel Barroso, a Bizottság elnöke, valamint Michel Barnier belső piacért felelős biztos is fontosnak nevezte a pénzügyi tranzakciók adójának felvételét az uniós policy-mixbe. Az Európai Tanács 2009. decemberi ülésén elvi szinten támogatta a javaslatot, és felkérte a Nemzetközi Valutaalapot az intézkedés-csomag kidolgozására. Az Európai Parlament 2010. márciusában elsőprő többséggel elfogadott állásfoglalásában állt ki a Tobin-adó bevezetése mellett, egyúttal kérve a Bizottságot, hogy egy ilyen adó megalkotásáról szóló EU-s álláspont tervezetet dolgozzon ki. Végezetül pedig a fontos döntéselőkészítő- és hozó funkciót ellátó Euró-csoport vezetője, Jean-Claude Juncker luxemburgi miniszterelnök azt hangsúlyozta, hogy amennyiben a pénzintézetek túlzott kockázatvállalásának globális megadóztatásáról nem sikerül megegyezni, az Európai Uniónak egyedül is fel kell vállalnia a lépést.

(7) Magyarország – különösen a kérdés kapcsán ma még kevésbé aktív kelet-közép európai régió tekintetében – élharcosa lehet egy, a globális, európai és magyar érdekeket szolgáló kezdeményezésnek, növelve az ország presztízsét a nemzetközi kapcsolatokban. Az LMP mindezen célokra tekintettel kezdeményezi, hogy Magyarország is csatlakozzon a nemzetközi

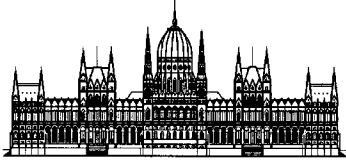
pénzügyi műveletek megadóztatását (a „Tobin-adó” vagy egy „financial transaction tax” bevezetését) támogató országok sorához és lépjen fel aktívan a szabályozás globális vagy Európai Unió tagországokra vonatkozó bevezetése érdekében.

Budapest, 2010. június 14.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Scheiring Gábor', with a long horizontal flourish extending to the right.

Scheiring Gábor

LMP



ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Országgyűlési határozati javaslat kezdeményezése

Dr. Schmitt Pál

az Országgyűlés elnökének

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

A Házszabály 87. § (2) bekezdése alapján mellékelten benyújtom „**a pénzügyi tranzakciók nemzetközi adóztatásának megteremtéséről (a spekulációs adóról)**” szülő országgyűlési határozati javaslatot.

Budapest, 2010. június 14.

Scheiring Gábor

LMP